

Trestný čin porušování autorských práv

Obsah nebo účel díla není rozhodující, pokud má výtvar byt minimální tvůrčí charakter. O díle v tomto smyslu není možno mluvit, jestliže takovýto tvůrčí prvek chybí.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 631/2003, ze dne 18.6.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podal obviněný Ing. M. B., proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 6. 8. 2002, sp. zn. 4 To 181/2002, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 2 T 124/2001, tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. řádu zrušil v celém rozsahu rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 6. 8. 2002, sp. zn. 4 To 181/2002, a rozsudek Okresního soudu v Třebíči ze dne 5. 4. 2002, sp. zn. 2 T 124/2001, ohledně obviněných Ing. M. B. a A. R, současně podle § 265k odst. 2 tr. řádu zrušil všechna další rozhodnutí, na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. řádu Okresnímu soudu v Třebíči přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný Ing. M. B. byl rozsudkem Okresního soudu v Třebíči ze dne 5. 4. 2002, sp. zn. 2 T 124/2001, uznán vinným trestným činem porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. ve znění zákona č. [152/1995](#) Sb., kterého se dopustil tím, že spolu s obviněným A. R. v době od 20. 2. 1996 do 8. 2. 2000 v C. č. 47, okres T. a ve firmě B. + F. v B., neoprávněně po vzájemné dohodě a rozdělení si podílu na výrobě, vyrobili 10.000 kusů nelegálních kopií videokazet s pornografickou tematikou, které zčásti prodali či nabídli k prodeji. Obviněný Ing. M. B. byl podle § 152 odst. 1 tr. zák. za použití § 53 odst. 1, 3 tr. zák. odsouzen k peněžitému trestu ve výši 50.000,- Kč a podle § 54 odst. 3 tr. zák. mu byl pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců. Proti rozsudku podal obviněný Ing. M. B. odvolání.

O odvolání obviněného Ing. M. B. rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 6. 8. 2002, sp. zn. 4 To 181/2002, tak, že podle § 256 tr. řádu odvolání obviněného Ing. M. B. zamítl. Z podnětu odvolání obviněného A. R. zrušil napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), c), odst. 2 tr. řádu ve výroku o trestu propadnutí věci. Za podmínek § 259 odst. 3 tr. řádu rozhodl znovu tak, že obžalovanému A. R. uložil podle § 55 odst. 1 písm. a), c) tr. zák. trest propadnutí věci v rozsahu, který je uveden ve výroku napadeného rozsudku.

Proti rozsudku Krajského soudu v Brně podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Je toho názoru, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Obviněný ve svém dovolání uvedl, že soud prvního stupně nevzal v úvahu výpovědi svědků V. Š., Ing. B. O., MVDr. F. Ž., dále okolnost, že jeho berounská společnost nemá žádné technologické zařízení na duplikace z kazet U-matic, že v rozsudku Krajského soudu v Brně jsou uvedeny kazety, které nikdy nebyly v majetku jeho firmy, a nebylo prokázáno z čeho obviněný A. R. duplikoval to, co si u něho MVDr. F. Ž. objednal. Ve výroku rozsudku Krajského soudu v Brně jsou uvedeny kazety, které jeho firma nikdy nedovezla, a které jsou německé produkce, zatímco předmětem obžaloby jsou kazety holandské produkce a že důkazy byly nesprávně hodnoceny, a proto Krajský soud v Brně

pochybil, když jeho odvolání zamítl, protože nikdy a ničím nebyla prokázána jeho osobní účast na jednání, které je předmětem obžaloby.

Dále obviněný namítal, že nebylo prokázáno, kdo je vlastně autorem předmětných pornografických videokazet, takže nebylo prokázáno porušení objektu skutkové podstaty trestného činu porušování autorského práva a z tohoto důvodu nemohl být uznán vinným trestným činem porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. Obviněný dále zpochybňuje, že pornografická díla požívají ještě ochranu autorských práv vzhledem k datu jejich výroby. Podle holandských dodavatelů videokazety, které byly zapůjčeny obviněnému A. R., již údajně ochrany autorského práva nepožívaly. Z výše uvedených důvodů obviněný Ing. M. B. navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 6. 8. 2002, sp. zn. 4 To 181/2002, a za použití § 265m odst. 1 tr. řádu ho podle § 226 písm. a) tr. řádu zprostil obžaloby z trestného činu porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák.

Nejvyšší státní zástupkyně ve svém vyjádření uvedla, že v dovolání jsou obsáhle reprodukovány důkazy provedené nalézacím soudem, skutková zjištění, která na jejich základě soud učinil a zejména jsou rozvedena pochybení, jichž se měl soud ve svých úvahách dopustit. V důsledku těchto pochybení měl nalézací soud podle názoru obviněného dospět k nesprávnému právnímu posouzení skutku. Nejvyšší státní zástupkyně je toho názoru, že obviněný výhradně zpochybňuje postup soudu podle § 2 odst. 5, 6 tr. řádu, tedy rozsah provedení dokazování a především způsob hodnocení provedených důkazů. V důsledku těchto procesních vad pak mělo dojít k vadným závěrům o vině. Podle nejvyšší státní zástupkyně se však v řízení o dovolání nelze domáhat přezkoumání skutkových zjištění a nelze v něm ani odstranit případnou právní vadu, je-li nesprávným skutkovým zjištěním podmíněna. Podle nejvyšší státní zástupkyně na jedné straně dovolatel v souladu s § 265f odst. 1 tr. řádu odkázal na dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, ale na druhé straně však konkrétně uplatněné důvody neodpovídají důvodům předpokládaným příslušným ustanovením trestního řádu. Dovolání se tedy neopírá o důvody uvedené v § 265b odst. 1 tr. řádu.

Nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu dovolání obviněného Ing. M. B. odmítl, neboť nebylo podáno z důvodů uvedených v zákoně. Současně navrhla, aby toto rozhodnutí Nejvyšší soud učinil v souladu s § 265r odst. 1 písm. a) tr. řádu v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 265c tr. řádu) především zkoumal, zda má podané dovolání všechny obsahové a formální náležitosti, zda bylo podáno včas, oprávněnou osobou a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí nebo zda tu nejsou důvody pro odmítnutí dovolání. Nejvyšší soud České republiky zjistil, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1 tr. řádu, protože ve věci bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí ve věci samé, bylo podáno oprávněnou osobou prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b) tr. řádu], lhůta k podání dovolání byla zachována, dovolání bylo podáno u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni (§ 265e odst. 1, 2 tr. řádu) a dovolání směřuje proti rozhodnutí uvedenému v § 265a odst. 2 písm. h) tr. řádu. Dovolání obviněného také splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. řádu.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V mezích tohoto zákonného dovolacího důvodu je možné namítat nesprávnost právní kvalifikace skutku zjištěného soudem jenom v případech, kdy skutek byl nesprávně právně posouzen jako trestný čin, ačkoliv nešlo o žádný trestný čin nebo šlo o jiný trestný čin než jakým byl obviněný uznán vinným.

Z obsahu podaného dovolání je zřejmé, že obviněný opřel část svého dovolání o námitky, které vytýkají neúplnost dokazování a nesprávné hodnocení důkazů s cílem dosáhnout takového hodnocení

důkazů, které by mělo přivodit změnu ve skutkovém zjištění. Je tedy zřejmé, že v této části dovolání se jedná výlučně o námitky skutkové povahy. Stručně lze v tomto směru poukázat na námitky obviněného týkající se hodnocení výpovědí svědků V. Š., Ing. B. O., MVDr. F. Ž. a dalších, které jsou výše uvedeny. Takové výhrady však nejsou námitkami podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, ale jsou námitkami skutkovými, které nelze podřadit pod žádný z dovolacích důvodů uvedených v § 265b odst. 1 tr. řádu. Pokud by dovolání bylo podáno jen z těchto důvodů, bylo by je nutno odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu jako dovolání podané z jiného důvodu než je uveden v § 265b tr. řádu.

Obviněný Ing. M. B. však současně uplatnil i výhrady vztahující se k právní kvalifikaci jednání popsaného ve výroku rozsudku soudu prvního stupně, neboť má za to, že nebylo prokázáno, kdo je vlastně autorem předmětných pornografických videokazet a zpochybňoval, zda pornografická díla ještě vůbec požívají ochrany autorských práv. Nejvyšší soud České republiky proto přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno dovolání.

Trestného činu porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. ve znění účinného do 30. 11. 2000 se dopustil ten, kdo s dílem, které je předmětem ochrany podle práva autorského nebo s výkonem výkonného umělce zvukovým či obrazovým záznamem nebo rozhlasovým či televizním pořadem, které jsou předmětem práva příbuzného k právu autorskému, neoprávněně nakládá způsobem, který příslušel autoru, výkonnému umělci, výrobci zvukového či obrazového záznamu, rozhlasové či televizní organizaci nebo jinému nositeli těchto práv a nebo kdo jinak tyto práva porušoval. V ustanovení § 152 tr. zák. jde o skutkovou podstatu s tzv. blanketní dispozicí, která v době spáchání posuzovaného skutku odkazovala na zákon č. [35/1965](#) Sb. účinný do 30. 11. 2000. Okresní soud v Třebíči ve svém rozsudku uvedl, že uznal obviněného Ing. M. B. vinným trestným činem porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák. ve znění zákona č. 152/1995. Novela trestního zákona č. 152/1995 se však netýkala ustanovení § 152 tr. zák.

Podstatnou vadou v tomto směru je, že z výroku rozsudku není zřejmé, podle jaké právní úpravy bylo jednání obviněného Ing. M. B. posuzováno, zda podle autorského zákona č. [35/1965](#) Sb. účinného do 30. 11. 2002 a nebo podle autorského zákona č. [121/2000](#) Sb. účinného od 1. 12. 2000. Podle doby spáchání trestného činu přichází použití zákonné úpravy § 152 odst. 1 tr. zák. ve znění účinném do 30. 11. 2000 (zákon č. [35/1965](#) Sb.). Za další vadu výroku o vině považuje Nejvyšší soud České republiky úplnou absenci výslovného označení nositelů příslušných práv, jejichž autorská či příbuzná práva měla být jednáním obviněného Ing. M. B. poškozena.

K námitce obviněného Ing. M. B., že zůstala nevyřešena otázka, zda vůbec videokazety s pornografickou tematikou vzhledem k datu jejich výroby v době, kdy byly vyrobeny jejich kopie, byly chráněny autorským zákonem, je nutno uvést, že podle zákona č. [35/1965](#) Sb. autorské právo trvá 50 let po smrti autora (§ 33 odst. 1 autorského zákona), práva výkonných umělců a práva výrobce zvukových záznamů trvají 50 let od konce roku, v němž byl záznam pořízen (§ 38, § 45 odst. 5 cit. zákona).

Pro pojem díla jako předmětu práva autorského nezáleží ani na rozsahu, ani na účelu, ani na stupni hodnoty (kvalitě díla). Pojem kvality díla však do určité míry souvisí s podmínkou tvůrčí činnosti. Jinými slovy obsah nebo účel není rozhodující, pokud má výtvar byt minimální tvůrčí charakter. O díle v tomto smyslu není možno mluvit, jestliže tento tvůrčí prvek chybí. Orgány trestního řízení se však vůbec nezabývaly otázkou, zda předmětné videokazety obsahují alespoň minimální tvůrčí charakter.

K naplnění objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu porušování autorských práv podle § 152 odst. 1 tr. zák., dále musí být dán znak spočívající v takovém nakládání s předmětem ochrany,

kteře lze považovat za neoprávněné. Ve skutkové větě předmětného výroku o vině však v souvislosti s touto okolností soud prvního stupně se spokojil pouze s konstatováním, že jednání obviněných bylo neoprávněné. Citovaná formulace je nedostatečná, protože nevyjadřuje v plném rozsahu neoprávněnost v jednání obviněného. Podle autorského zákona č. [35/1965](#) Sb. pořizování kopií děl a jejich šíření samo o sobě v rozporu s touto právní normou být nemusí. Autorský zákon umožňuje určité nakládání s dílem i bez svolení autora, např. podle § 14 odst. 2 písm. a) autorského zákona je takto možné dokonce i zhotovení rozmnoženiny díla nebo podle § 14 odst. 3 s odkazem na další ustanovení autorského zákona lze oprávněně užít dílo bez svolení autora též v dalších případech. Za oprávněné pak bylo nutné považovat i takové užití díla, ke kterému dá autor svolení smlouvou podle § 14 odst. 1 věta druhá autorského zákona. Proto k vyjádření protiprávnosti jednání obviněného byl povinen soud prvního stupně ve skutkové větě svého odsuzujícího rozsudku uvést takové okolnosti, z nichž by bylo zřejmé, že nenastala žádná z naznačených situací, kdy je určitá osoba oprávněna k nakládání s předmětem autorského práva či práva mu příbuzného (např. že pachatel určitým způsobem nakládal s dílem, ač k tomu neměl svolení autora). V posuzované trestní věci tomu tak není, protože znak protiprávnosti, který je jednou ze zákonných podmínek pro naplnění skutkové podstaty trestného činu porušování autorských práv podle § 152 odst. 1 tr. zák., není náležitě vyjádřen v popisu skutku, pro nějž byl obviněný Ing. M. B. stíhán.

Nejvyšší soud České republiky na podkladě všech výše uvedených skutečností dospěl k závěru, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, resp. tuto vadu rozsudku soudu prvního stupně odvolací soud neodstranil v odvolacím řízení.

Nejvyšší soud České republiky po přezkoumání věci z těchto důvodů podle § 265k odst. 1, 2 tr. řádu zrušil v celém rozsahu rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 6. 8. 2002, sp. zn. 4 To 181/2002 a rozsudek Okresního soudu v Třebíči ze dne 5. 4. 2002, sp. zn. 2 T 124/2001 ohledně obviněných Ing. M. B. a A. R.

Důvod, na základě kterého Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve prospěch obviněného Ing. M. B., prospívá i obviněnému A. R., a proto Nejvyšší soud České republiky rozhodl též v jeho prospěch a napadený rozsudek Krajského soudu v Brně spolu s rozsudkem Okresního soudu v Třebíči zrušil i ohledně tohoto obviněného (§ 265k odst. 2, § 261 tr. řádu).

Podle § 265k odst. 2 tr. řádu současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. řádu přikázal Okresnímu soudu v Třebíči, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Okresní soud v Třebíči jako soud prvního stupně posoudí, zda videozáznamy obsahují alespoň minimálně tvůrčí prvek, zda obvinění byli či nebyli oprávněni nakládat s předmětnými videokazetami a pokud nebyli, jaká práva a kterých jejich nositelů porušili. Jestliže soud prvního stupně uzná obviněné vinnými trestným činem porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 tr. zák., svůj závěr musí vyjádřit v takovém popisu skutku, aby z něj byly patrné všechny okolnosti, které zcela pokrývají zákonné znaky uvedené skutkové podstaty a za tímto účelem případně doplní i dokazování. Otázku neoprávněnosti zásahu a další související podmínky výkonu a porušování autorského práva a práv příbuzných autorskému právu soud prvního stupně posoudí podle autorského zákona č. [35/1965](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, který byl účinný v době, kdy k jednání obviněných došlo. Po upřesnění skutkových zjištění provede soud prvního stupně odpovídajícím způsobem právní hodnocení a současně bude věnovat pozornost formulaci a úplnosti výroku v novém rozhodnutí, dospěje-li opětovně k názoru o vině a trestu.

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícím soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)